

Návrh

ZÁKON

ze dne..... 2012,

kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění zákona č. 290/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 235/2006 Sb., zákona č. 310/2006 Sb., zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 304/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 177/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 247/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 468/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 19/2012 Sb., zákona č. 142/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb. a zákona č. 273/2012 sb. a ve znění nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 94/2011 Sb., se mění takto:

1. V § 63 se doplňují odstavce 9 až 11, které znějí:

„(9) Uzavírá-li se, nebo mění smlouva o poskytování veřejně dostupné služby elektronických komunikací nebo připojení k veřejné komunikační síti prostřednictvím některého prostředku komunikace na dálku, je podnikatel poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací nebo zajišťující připojení k veřejné komunikační síti povinen předat uživateli informace podle odstavce 1 písemně před uzavřením smlouvy, jinak je toto uzavření neplatné.

(10) Prodloužení smlouvy o poskytování veřejně dostupné služby elektronických komunikací nebo připojení k veřejné komunikační síti uzavřené na dobu určitou bez písemného souhlasu účastníka je zakázané. Podnikatel poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací nebo zajišťující připojení k veřejné komunikační síti může prodloužit tuto smlouvu pouze za předpokladu, že ve lhůtě 6 měsíců před koncem platnosti smlouvy o to účastník prokazatelně požádá, nebo pokud ve lhůtě ne dříve než 3 měsíce a ne později než 1 měsíc před koncem platnosti smlouvy účastník poskytne souhlas s jejím prodloužením. Záznam o poskytnutí souhlasu musí podnikatel vést po celou dobu trvání smluvního vztahu.

(11) Smluvní pokuty sjednané za předčasné ukončení smlouvy uzavřené na dobu určitou jsou nepřipustné.“.

2. V § 80 odstavce 2 až 7 znějí:

„(2) V případě změn a dodatků smlouvy o přístupu nebo smlouvy o propojení se použijí odstavce 4 až 7 obdobně.

(3) Minimální náležitosti, které musí obsahovat návrh smlouvy o přístupu nebo o propojení sítí, stanoví prováděcí právní předpis.

(4) Podnikatel podle odstavce 1, který požádal o uzavření smlouvy o přístupu nebo propojení, je povinen nejpozději do 10 dnů ode dne uzavření smlouvy předat Úřadu její úplné znění, včetně příloh.

(5) Pokud se oslovený podnikatel podle odstavce 1 rozhodl odmítnout uzavření smlouvy o přístupu nebo propojení, neprodleně písemně o odmítnutí informuje odmítnutého podnikatele a zároveň uvede konkrétní důvody odmítnutí, a to zejména

a) technické důvody,

b) ekonomické důvody,

c) organizační důvody nebo

d) další důvody, které měly vliv na jeho rozhodnutí o odmítnutí navrhovaného řešení.

Tyto informace zašle odmítající podnikatel podle odstavce 1 současně Úřadu.

(6) Úřad vstoupí z vlastního podnětu, je-li to nezbytné pro naplnění cílů regulace uvedených v § 5, nebo z podnětu kterékoliv dotčené strany do jednání podnikatelů o smlouvě o přístupu nebo o smlouvě o propojení sítí. Úřad ke sporné části návrhu smlouvy nebo k důvodům odmítnutí podle odstavce 5 vydá stanovisko, které sdělí smluvním stranám.

(7) Nedojde-li k uzavření písemné smlouvy o přístupu nebo smlouvy o propojení sítí do 2 měsíců ode dne zahájení jednání o návrhu smlouvy, rozhodne Úřad na základě návrhu kterékoliv smluvní strany spor o přístupu nebo propojení postupem podle § 127. Součástí návrhu smluvní strany na rozhodnutí sporu musí být návrh smlouvy se specifikací jeho sporných částí. Dnem zahájení jednání se rozumí den, kdy smluvní strana prokazatelně předala návrh smlouvy druhé smluvní straně.“.

3. V § 118 odst. 6 písm. e) se slova „podle § 80 odst. 2, nebo“ nahrazují slovy „podle § 80 odst. 3,“.

4. V § 118 odst. 6 se za písm. e) vkládá nové písmeno f), které zní:

„f) v rozporu s § 80 odst. 5 neinformuje odmítnutého podnikatele o odmítnutí nebo neuvede jeho důvody nebo tyto informace nezašle Úřadu, nebo“.

Dosavadní písmeno f) se označuje jako písmeno g).

5. V § 118 odst. 14 se na konci písmene z) tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena aa) a ab), která znějí:

„aa) neposkytne účastníkovi informace podle § 63 odst. 9,

ab) v rozporu s § 63 odst. 10 automaticky prodlouží smlouvu na uzavřenou na dobu určitou, nebo nevede záznam o poskytnutí souhlasu.“

6. V § 118 odst. 21 písm. a) se slova „nebo odstavce 6 písm. f)“ nahrazuje slovy „nebo odstavce 6 písm. g)“,
7. V § 118 odst. 21 písm. b) se slova „nebo odstavce 14 písm. j) až z)“ nahrazují slovy „nebo odstavce 14 písm. j) až ab)“.
8. V § 118 odst. písm. c) se slova „odstavce 6 písm. a) až e)“ nahrazují slovy „odstavce 6 písm. a) až f)“
9. V § 150 odst. 2 se slova „§ 80 odst. 7“ nahrazují slovy „§ 80 odst. 3“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBECNÁ ČÁST

1. Důvod předložení

Návrh novely zákona je předložen z důvodů potřeby **řešit nekalé praktiky operátorů – tzn. podnikatelů v elektronických komunikacích vůči zákazníkům a vůči ostatním podnikatelům** v oblasti elektronických komunikací. Tyto praktiky **brání vzniku konkurence** na telekomunikačním trhu a tím pádem **brání zlepšení kvality služeb a snížení cen.**

Nekalé praktiky vůči zákazníkům:

- 1) **Podnikatel neposkytne všechny informace při dálkovém uzavírání smluv.** V současnosti se stává, že zákazník uzavře nebo změní smlouvu např. přes telefon, aniž by mu byly sděleny všechny informace, nebo tyto informace jsou zmatečné. **Ve výsledku zákazník musí platit např. i za služby, které si nechtěl objednat a následně je v důkazní nouzi.** Proto navrhuji, aby při uzavírání smluv dálkovým způsobem měl spotřebitel k dispozici prokazatelně **všechny informace.**
- 2) **Podnikatel automaticky prodlouží smlouvu.** Podobně obchodně nemorální je **automatické prodlužování smluv**, aniž by podnikatel o tomto prodloužení zákazníka informoval. Proto navrhuji automatické prodlužování **zakázat.** Pokud si zákazník bude přát, či bude souhlasit s prodloužením smlouvy, musí o tom **podnikatel vést záznam** po celou dobu trvání smlouvy.
- 3) **Podnikatel si smluvně vynutí pokutu za předčasné ukončení smlouvy na dobu určitou.** Považuji za nepřipustné, aby podnikatel při podepisování smlouvy na služby elektronických komunikací nutil zákazníka souhlasit se smluvní pokutou v případě, že se zákazník rozhodne předčasně ukončit svou smlouvu. Proto navrhuji tento typ smluvní pokuty **zakázat.**

Všechna tato opatření výrazně zlepší zákazníkům jejich práva vůči operátorům. Usnadní jim změnit podnikatele a tím dojde i k většímu konkurenčnímu boji podnikatelů o zákazníky. **Větší konkurence bude mít za následek zlepšení kvality služeb elektronických komunikací a snížení cen.**

Nekalé praktiky vůči ostatním podnikatelům:

Česká republika je jedinou evropskou zemí, kde nepůsobí plnohodnotní virtuální operátoři. Podnikatelé v oblasti elektronických služeb, kteří by se chtěli stát virtuálními operátory, **se nemohou se stávajícími mobilními operátory (= majiteli mobilních sítí) dohodnout.** Stávající mobilní operátoři mnohdy jednání **uměle prodlužují** o celé měsíce i roky, či si kladou nesmyslné podmínky, které si v zahraničí operátoři obvykle vůbec nevynucují. A **výslednou dohodu s virtuálním operátorem nakonec bezdůvodně odmítnou.**

Proto navrhuji **souborem opatření** zamezit stávajícím mobilním operátorům **zneužívat své postavení** vůči ostatním podnikatelům, **znemožnit jim nesmyslně prodlužovat jednání** a naopak jim chci uložit, aby povinně museli **oznámit důvody odmítnutí dohody.** Tyto důvody pak bude mít k dispozici i Český telekomunikační úřad a může lépe plnit svou roli mediátora jednání.

Protože podle ustanovení evropského regulačního rámce není právní nárok na uzavření smlouvy o přístupu, **nelze si právně vynutit vstup virtuálních operátorů do mobilních sítí stávajících mobilních operátorů.** Proto alespoň soubor navržených opatření **může účinně napomoci**

plnohodnotným virtuálním operátorům vstoupit do mobilních sítí stávajících mobilních operátorů. V případě úspěchu by i **virtuální operátoři mohli nově nabízet služby zákazníkům, což opět pomůže rozvíjet konkurenci na telekomunikačním trhu, zlepšit služby a snížit ceny.**

Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

Identifikace problému, cílů, kterých má být dosaženo

A) Zhodnocení platného právního stavu

Současná právní úprava uzavírání smluv o poskytování veřejně dostupné služby elektronických komunikací nebo zajištění přístupu k veřejné komunikační síti s využitím prostředku komunikace na dálku, ani automatické prodlužování smluv uzavřených na dobu určitou neřeší.

Dále není dostatečně řešena otázka uzavírání smluv o přístupu a propojení mezi stávajícími podnikateli a zájemci o pozici virtuálních operátorů.

B) Hlavní principy navrženého návrhu zákona a důvody jeho nezbytnosti

Navržená novela řeší

- a) uzavírání, nebo změnu smluv s využitím přístupu na dálku,
- b) problematiku automatického prodlužování smluv,
- c) sjednávání smluvních pokut v případě předčasného ukončení smluv uzavřených na dobu určitou a
- d) problematiku neexistence plnohodnotných virtuálních operátorů na českém telekomunikačním trhu.

Dotčené subjekty

Dotčenými subjekty, na které má navrhovaná úprava přímý, či nepřímý dopad, jsou zejména zákazníci telekomunikačních podnikatelů a podnikatelé.

Konzultace

Vzhledem k charakteru řešené problematiky věci byly skutečnosti spojené s návrhem konzultovány s odborníky z Ministerstva průmyslu a obchodu, do jehož kompetence uvedená problematika spadá.

2. Hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet

Navrhované změny nemají žádný dopad na státní rozpočet, rozpočet krajů a obcí. Jejich účelem je zlepšit ochranu spotřebitele před nekalými obchodními praktikami operátorů a legislativně upravit proces komerčního vstupu plnohodnotných virtuálních operátorů na telekomunikační trh.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh zákona je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I:

K bodu 1 – odstavci 9

Smlouvy o poskytování veřejně dostupné službě elektronických komunikací nebo připojení k veřejné komunikační síti obsahují podle § 63 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích mnoho povinných náležitostí popisujících vlastnosti poskytované služby. Při sjednávání nebo změně těchto smluv na dálku je spotřebitel v nevýhodném postavení a v důkazní nouzi, pokud dokládá, že k uzavření nebo změně smlouvy přistoupil za zcela jiných podmínek.

Častým nešvarem je i nekvalitní obsluha zákaznických linek, která poskytuje pouze kusé informace o poskytovaných službách s cílem nalákat spotřebitele na zdánlivě výhodnou akci.

Cílem předkládaného návrhu je zajistit, že při uzavírání smluv na dálku dostane spotřebitel písemně (v klasicky listinné nebo elektronické podobě) informace uvedené v § 63 odst. 1, tak aby měl kompletní informace o poskytované službě. Tím se zabrání mnohým účastnickým sporům a nepříjemným překvapením, když po měsíci obdrží spotřebitel fakturu.

K bodu 1 – odstavci 10

Z důvodu ochrany spotřebitele se zakazuje automatické prodlužování smluv uzavřených na dobu určitou. Cílem je, aby operátor před ukončením platnosti smlouvy oslovil účastníka s nabídkou a účastník prokazatelně souhlasil s prodloužením smlouvy.

K bodu 1 – odstavci 11

Smluvní pokuta je zajišťovacím institutem, který se uplatňuje v momentě, kdy byla porušena smluvní povinnost (viz § 544 občanského zákoníku). Porušení povinnosti v elektronických komunikacích je např. neplacení včas, placení nižší částky atd.

V žádném případě – a vychází to i z judikatury soudů – není ukončení smlouvy porušením smluvní povinnosti. Ukončení smlouvy je právním aktem – kdy se jeden z účastníků rozhodne i při vědomí nutnosti vypořádání smluvních závazků ukončit vztah, a to i předčasně. Smluvní pokuta nemůže tedy

sloužit k zajištění závazků, pro tyto účely je zapotřebí využívat standardního postupu – vypořádání závazků.

Jak judikovaly soudy, účelem smluvní pokuty je sankcionovat tu smluvní stranu, jež neplní své povinnosti, vést ji k řádnému plnění závazků a poskytovat náhradu straně porušením smlouvy poškozené. Je-li tedy ujednání o smluvní pokutě zařazeno do smlouvy, lze z logiky věci usuzovat, že bylo vůlí smluvních stran za pomoci tohoto institutu postihnout pochybení jedné smluvní strany, a zajistit tak splnění smluveného závazku. Umožňuje-li to znění smlouvy, je tedy toto ujednání třeba vztáhnout právě ke skutečnosti spočívající v porušení smluvní povinnosti, k němuž se smluvní pokuta již ze své podstaty váže (33 Cdo 1216/2010 Nejvyšší soud a obdobně například 23 Cdo 1218/2009 Nejvyšší soud, 28 Cdo 2720/2011 Rozsudek Nejvyššího soudu, 33 Cdo 3455/2009 Nejvyšší soud).

K bodu 2

Cílem návrhu je postavit logickou strukturu procesu vyjednávání o smlouvě o přístupu nebo smlouvě o propojení. Zároveň se nově stanovuje povinnost pro operátora, který odmítá uzavřít smlouvu, informovat odmítnutého podnikatele o konkrétních důvodech (zejména ekonomických, technických, organizačních), které mu znemožňují smlouvu uzavřít. Tuto informaci musí odmítající operátor zaslat i Českému telekomunikačnímu úřadu, který tak získá podstatné informace jednak pro vlastní jednání, které může vést k řešení situace (mediační role), nebo v případě, že jednání eskaluje do sporu podle odstavce 7 k rozhodnutí o tomto sporu. Nicméně je nutné vést v patrnosti, že na uzavření smlouvy o přístupu není podle ustanovení evropského regulačního rámce právní nárok.

K bodům 3 až 8

Jedná se o doplnění správních deliktů a sankcí k nově konstituovaným povinnostem v § 63 odst. 9 a odst. 10 a k § 80. Obojí je začleněno do současného systému sankcí v § 118.

K bodu 9

Vzhledem ke změně systemizace § 80 je třeba upravit i zákonné zmocnění k vydání prováděcího právního předpisu.

K Čl. II:

Navrhuje se standardní postup, kdy zákon nabude účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení.

V Praze dne 23. října 2012

Jan Husák, v. r.

Ludmila Bubeníková, v. r.

Václav Cempírek, v. r.

Jaroslav Eček, v. r.

František Laudát, v. r.

Pavol Lukša, v. r.